

Respons

Sri Lanka: Karuna-fraksjonens posisjon i øst

- Hvilken stilling har den tidligere LTTE-kommandanten Karuna og partiet Tamil Makkal Viduthalai Pulikal (TMVP) i dag, spesielt i Batticaloa? Har partiet en væpnet gren? I tilfelle: Hvordan opererer denne grenen?
- Er TMVP eller andre paramilitære grupper involvert i organisert patruljering, kontroll, arrestasjoner og/eller voldsutøvelse i Batticaloa, eksempelvis som tidlig på 2000-tallet?

Karuna-fraksjonen

Vinayagamorthy Muralitharan, alias «oberst» Karuna, var Liberation Tigers of Tamil Eelams (LTTE) leder for den østlige provinsen. I april 2004 brøt han med LTTE-ledelsen, og knyttet seg etter hvert til myndighetenes sikkerhetsstyrker sammen med et betydelig antall tidligere LTTE-kadre. Karuna dannet senere partiet Tamil Makkal Viduthalai Pulikal (TMVP). Ifølge IRIN (2009) ble TMVP dannet i 2006, mens andre kilder opererer med senere tidspunkt (Home Office 2012, s. 229). Partiet vant lokalvalgene i Batticaloa i 2008 og ble med sin væpnede gren en betydelig maktfaktor i øst, og da særskilt i Batticaloa (IRIN 2009). S. Chandrakanthal, alias Pillaiyan, ble valgt som Chief Minister for Eastern Provincial Council¹ i mai 2008 (IRIN 2009). Partiet har stilt til valg som en del av United People's Freedom Alliance.

Karuna-fraksjonen samarbeidet med myndighetenes sikkerhetsapparat i kampen mot LTTE (Australian Government Refugee Review Tribunal 2010, s. 1). Fraksjonen ble holdt ansvarlig for en rekke menneskerettighetsbrudd, blant annet omfattende tvangsrekruttering av barn og unge menn, særlig i Batticaloa. Gruppens samarbeid med myndighetene hevdes å ha åpnet for at tvangsrekrutteringen kunne skje relativt åpent i de den gang myndighetskontrollerte områdene (Herath 2009).

I 2007 verserte rykter om en splittelse i fraksjonen, og i oktober 2007 ble det antydnet at Karuna var utvist fra TMVP (Home Office 2012, s. 229). I november 2007 rapporterte BBC

¹ Består av distriktene Batticaloa, Trincomalee og Ampara (IRIN 2009).

at Karuna hadde blitt arrestert i Storbritannia (BBC News 2007). Han ble siktet for besittelse av falsk ID. Karuna erklærte seg skyldig og hevdet at han hadde fått falskt pass av daværende president Rajapaksas bror, som var forsvarsminister. Karuna ble dømt til ni måneders fengsel (BBC News 2008) og transportert tilbake til hjemlandet etter soning (Herath 2009).

I oktober 2008 ble han innsatt som parlamentsmedlem, i et ledig sete for UPFA. Samtidig ble det rapportert om bitter rivalisering mellom Karuna og partifellen Pillaiyan med voldelige sammenstøt, drap og forsvinninger (Crisis Group 2011, s. 4). Karuna og Pillaiyan ledet etter hvert hver sin fløy av TMVP og kontrollerte ulike deler av øst (Home Office 2012, s. 229).

Ifølge Crisis Group (2009, s. 4) forlot Karuna TMVP formelt og ble medlem av Sri Lanka Freedom Party (SLFP)² i mars 2009. Karuna ble innsatt som minister for nasjonal integrasjon og forsoning.³ I april samme år ble han visepresident i SLFP (Home Office 2012, s. 229). Han var Deputy Minister of Resettlement frem til maktskiftet i januar 2015.

Hvor mange tidligere kadre som fulgte Karuna og ble SLFP-medlemmer, er usikkert. Mellom 1500 og 3000 hevdes å ha blitt innmeldt i SLFP (Crisis Group 2009, s. 4; IRB 2012).

Er Karuna-fraksjonen avvæpnet?

IRIN (2009) har rapportert at TMVP ble avvæpnet i 2009, men at en gruppe kontrollert av Karuna ikke var en del av denne prosessen og forble væpnet. Karuna hevdet selv i mars 2009 at hans gruppering ble avvæpnet forut for at han ble minister (TamilNet 2009).

I 2010 indikerte flere kilder at begge fraksjonene av TMVP var involvert i illegale aktiviteter i øst (IRB 2012). Flere av Landinfos samtalepartnere i mai 2010 omtalte både Karuna- og Pillaiyan-gruppen som «angivelig avvæpnet» (Landinfo 2011, s. 18)⁴, og i 2011 skal det fortsatt ha vært voldelige sammenstøt mellom de to gruppene. I mai 2011 ble en TMVP-rådgiver arrestert i forbindelse med drapet på Karunas sekretær. Ifølge Home Office (2012, s. 229) opererer TMVP i teorien ikke lenger som paramilitær gruppe. Enkelte hevder imidlertid at det er tvilsomt om TMVP er fullstendig avvæpnet.

TamilNet (2015) meldte i mars 2015 at Karuna, sammen med bevæpnede personer, overfalt en landeier i Batticaloa. I henhold til TamilNet hevder beboere i landsbyen Kiraan at hæren fortsatt samarbeider med Karuna som leder for en paramilitær gruppe.

Karuna-fraksjonens posisjon i 2015

Ingen av Landinfos samtalepartnere i 2010 hadde dokumentasjon på konkrete overgrep hvor Karuna- eller Pillaiyan-fraksjonen ble holdt ansvarlig (Kilde 1; 2; 3, intervju 2010). Enkelte hevdet imidlertid at representanter for begge gruppene var involvert i kriminalitet, hovedsakelig innkreving av beskyttelsespenger fra lokale forretningsdrivende i Batticaloa. Ingen av samtalepartnerne gav informasjon om konkrete bortførings-/utpressingssaker i etterkant av valgene. En sentral kilde i en lokal menneskerettighetsorganisasjon pekte på at myndighetene ikke lenger hadde behov for bistand i bekjempelsen av LTTE, og at partiene nå

² SLFP var det største partiet innen UPFA-koalisjonen (Home Office 2012, s. 229).

³ Minister uten eget departement («a non-cabinet ministerial portfolio») (Home Office 2012, s. 229).

⁴ Landinfos kilder ba om anonymitet, enten for spesifikk informasjon som ble formidlet, eller for samtalen med Landinfo som sådan. Det ble gitt ulike begrunnelser; egen sikkerhet, fremtidig arbeidssituasjon, personenes/organisasjonenes eventuelle relasjon til myndighetene eller kombinasjoner av disse.

var avhengige av å etablere tillit i befolkningen. Det reduserte, etter kildens mening, sannsynligheten for overgrep fra gruppene. Kilden var av den oppfatning at representanter for gruppene, som en følge av at de hadde deltatt i omfattende, ofte myndighetsinitierte overgrep, og hadde informasjon om slike, i fremtiden kunne bli utsatt (Landinfo 2011, s. 18).

I 2011 ble det hevdet at representanter for Karuna-fraksjonen opererte sammen etterretningsspersonell i Sri Lanka Army (SLA) i Batticaloa og drev med utpressing (TamilNet 2011).

I en respons fra februar 2012 presenterer kanadiske utlendingsmyndigheter to ulike vurderinger av Karuna-fraksjonens posisjon og styrke. En akademiker hevder at Karuna «is no longer involved in any militancy and, more generally, that paramilitary groups no longer operate in Sri Lanka». Den andre akademikerer hevder at Karuna-fraksjonens medlemmer fortsatt er bevæpnet og at de er aktive, selv om de selv påstår det motsatte. Kilden opplyser videre at:

[...]the Pillayan group uses soft strategies to ”, and “that, while the Pillayan group uses ‘soft strategies’ to convince Tamils to support them, the Karuna faction is more ‘aggressive’ in getting support. [...] Karuna faction’s targets included “anyone that opposes the SLFP [Sri Lanka Freedom Party], regardless of whether they are Tamil or Sinhalese, as well as Muslims in the East, particularly in Batticaloa, Ampara, and Trincomalee, where there are substantial Muslim populations with ‘significant control over land’ (IRB 2012).

Kanadiske utlendingsmyndigheter (IRB 2012) påpeker at de ikke kjenner til andre som kan understøtte sistnevnte kildes vurderinger.

I en landrapport fra 2013 viser australske myndigheter til anklager om at paramilitære grupperinger fortsatt er aktive i øst (og nord), og at det i hovedsak er tale om kriminell aktivitet. Slike anklager har vist seg vanskelige å verifisere (DFAT 2013, s. 10). Ingen av Landinfos samtalepartnere i 2014 hadde dokumentasjon på konkrete overgrep der Karuna ble holdt ansvarlig (Kilde 5; 6, intervju 2014).

I januar 2015 ble det meldt at Karuna gav sin politiske støtte til president Maithiripala Sirisena, samtidig som United National Partys distriktskontor i Batticaloa skal ha vedtatt at Karuna er uønsket i partiet (Tamil News Network 2015). Karuna sitter fortsatt i parlamentet.

Flere tamilske nyhetskilder (News 1st 2015, TamilNet 2015) rapporterte i mars 2015 at politiet har iverksatt etterforskning av Karuna i forbindelse med voldsutøvelse knyttet til en eiendomskonflikt.

Det foreligger ikke informasjon som indikerer at Karuna eller andre pr. juni 2015 leder en aktiv bevæpnet gruppe som er i posisjon til å påvirke sivilbefolkningens sikkerhetssituasjon i Batticaloa eller andre distrikter i øst. Dette innebærer at ingen slik gruppe patruljerer, setter opp kontrollposter eller arresterer sivile.

Landinfo mener at utfallet av presidentvalget i januar 2015 har svekket Karuna, og at hans fremtidige rolle i srilankisk politikk pr. juni 2015 er uklart.

Kontroll av sivile

Den generelle sikkerheten for sivile er betraktelig bedret i både øst og nord i løpet av de siste seks, syv år. Samtidig er områdene «stilt under tight military control» (Crisis Group 2014,

Respons Sri Lanka: Karuna-fraksjonens posisjon i øst

s. 2). Kontrollen av sivile er fremdeles omfattende, særskilt i Vanni, mens den militære tilstedeværelsen og kontrollen er mindre markant i øst, inkludert Batticaloa (Kilde 4; 5; 6, intervju 2014).

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor korte frister og inneholder gjerne lite bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Australian Government Refugee Review Tribunal (2010, 27. oktober). *Country Advice Sri Lanka – Karuna Group*. Sydney: Australian Government Refugee Review Tribunal. Tilgjengelig via http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1303064341_lka37657.pdf [lastet ned 19. mai 2015]
- BBC News (2007, 3. november). UK detains breakaway Tamil leader. *BBC News*. Tilgjengelig fra http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/7076248.stm [lastet ned 27. mai 2015]
- BBC News (2008, 25. januar). Rights groups eye jailed Tamil ex-rebel. *BBC News*. Tilgjengelig fra http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/7209746.stm [lastet ned 27. mai 2015]
- Crisis Group (2009, 16. april). *Development Assistance and Conflict in Sri Lanka: Lessons from the Eastern Province*. Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra http://www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/south-asia/sri-lanka/165Development%20assistance_and_conflict_in_sri_lanka_lessons_from_the_eastern_province.pdf [lastet ned 27. mai 2015]
- Crisis Group (2011, 18. juli). *Reconciliation in Sri Lanka: Harder than ever*. Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/south-asia/sri-lanka/209%20Reconciliation%20in%20Sri%20Lanka%20-%20Harder%20than%20Ever.pdf> [lastet ned 27. mai 2015]
- Crisis Group (2014, 9. desember). *Sri Lanka's Presidential Election: Risks and Opportunities*. Colombo/Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/south-asia/sri-lanka/b145-sri-lanka-s-presidential-election-risks-and-opportunities.pdf> [lastet ned 27. mai 2015]
- DFAT, dvs. Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade (2013, 31. juli). *DFAT Country Information Report. Sri Lanka*. Canberra: DFAT. Tilgjengelig fra <http://www.immi-gv-au.net/media/publications/pdf/dfat-cir-sri-lanka.pdf> [lastet ned 27. mai 2015]
- Herath, A. (2009, 8. august). The Saga of Colonel Karuna. *The Huffington Post*. Tilgjengelig fra http://www.huffingtonpost.com/anuradha-herath/the-saga-of-colonel-karun_b_227792.html [lastet ned 27. mai 2015]

Respons Sri Lanka: Karuna-fraksjonens posisjon i øst

- Home Office (2012, 7. mars). *Sri Lanka. Country of Origin Information (COI) Report*. London: Home Office. Tilgjengelig fra https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/310201/Sri_Lanka_COI_report_2012.pdf [lastet ned 1. juni 2015]
- IRB, dvs. Immigration and Refugee Board of Canada (2012, 17. februar). *The Tamil Makkal Viduthalai Pulikal (TMVP) and Karuna factions; their relationship with each other; reports concerning their treatment of Sinhalese and Tamil citizens; whether they are still active as paramilitary groups*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig fra <http://irb-cisr.gc.ca/Eng/ResRec/RirRdi/Pages/index.aspx?doc=453812> [lastet ned 19. mai 2015]
- IRIN (2009, 9. mars). Sri Lanka: Break-away group disarms, seeks IOM assistance. *IRIN News*. Tilgjengelig fra <http://www.irinnews.org/printreport.aspx?reportid=83366> [lastet ned 19. mai 2015]
- Landinfo (2011, 18. januar). *Den generelle sikkerhets- og menneskerettighetssituasjonen for tamilbefolkningen*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/1521/1/1521_1.pdf [lastet ned 27. mai 2015]
- News 1st (2015, 22. mars). Police commence investigations into alleged assault by Vinayagamoothy Muralitharan. *News 1st*. Tilgjengelig fra <http://newsfirst.lk/english/2015/03/police-commence-investigations-into-alleged-assault-by-vinayagamoothy-muralitharan/84976> [lastet ned 27. mai 2015]
- TamilNet (2009, 20. mars). Tigers seize weapons from SLFP Karuna camp in Batticaloa. *TamilNet*. Tilgjengelig fra <https://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=28781> [lastet ned 26. mai 2015]
- TamilNet (2011, 5. august). SLA complicit in assisting Karuna's extortion ring. *TamilNet*. Tilgjengelig fra <http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=34264> [lastet ned 27. mai 2015]
- TamilNet (2015, 21. mars). Karuna assaults landowner in Batticaloa. *TamilNet*. Tilgjengelig fra <http://www.tamilnet.com/art.html?catid=13&artid=37703> [lastet ned 27. mai 2015]
- Tamil News Network (2015, 20. januar). UNP Batticaloa branch wants anti-people elements isolated from politics. *Tamil News Network*. Tilgjengelig fra <http://www.tamilnewsnetwork.com/2015/01/20/unp-batticaloa-branch-wants-anti-people-elements-isolated-from-politics/> [lastet ned 27. mai 2015]

Muntlige kilder

- Kilde 1. Internasjonal organisasjon. Intervju Colombo mai 2010.
- Kilde 2. Internasjonal organisasjon. Intervju Colombo mai 2010.
- Kilde 3. Internasjonal organisasjon. Intervju Colombo mai 2010.
- Kilde 4. Internasjonal organisasjon. Intervju Colombo mai 2014.
- Kilde 5. Internasjonal organisasjon. Intervju Colombo mai 2014
- Kilde 6. Internasjonal organisasjon. Intervju Colombo mai 2014.

© Landinfo 2015

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.